

Lausunto poliisin ennalta estävän toiminnan strategiasta

(Viite lausuntopyyntö SMDno-2017-1172)

Seta kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa poliisin ennalta estävän toiminnan strategiasta. Seta haluaa tuoda esiin seuraavat huomiot luonnokseen liittyen.

Yleiset kommentit:

Suomessa tarvitaan aktiivisia toimia, jotta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien (lhbtqi-ihmiset) turvallisuutta voitaisiin parantaa. Lhbtqi-ihmiset joutuvat usein syrjinnän, viharikosten ja vihapuheen kohteiksi. Vuonna 2016 EU:n perusoikeusvirasto julkaisi tutkimuksen, joka perustui ammattilaisten näkemyksiin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien toteutumisesta EU-maissa. Monet suomalaiset ammattilaiset uskoivat, että merkittävä osa sateenkaari-ihmisiin kohdistuvista viharikoksista ja koulukiusaamisesta ei koskaan tule viranomaisten tietoon. Haastateltujen mukaan uhrit eivät halua ilmaista julkisesti seksuaalista suuntautumistaan tai sukupuoli-identiteettiään, eikä viranomaisiin välttämättä luoteta. Luottamusta heikentävät myös joidenkin viranomaisten kielteiset ja ongelmia vähättelevät asenteet. (Professionally speaking: challenges to achieving equality for LGBT people. EU FRA 2016.)

EU:n perusoikeusvirasto FRA:n laajassa lhbt-kyselyssä (2013) vastanneista suomalaisista 31 prosenttia oli kokenut viiden vuoden aikana väkivaltaa tai sen uhkaa. Luvut olivat EU-keskiarvoa korkeampia. Suomessa poliisin tietoon tullut viharikollisuus on kuitenkin huomattavan vähäistä. Esimerkiksi vuonna 2016 Suomi raportoi ETYJ:lle 56 viharikosta, joiden motiivina oli seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli-identiteetti. Samana vuonna esimerkiksi Ruotsi raportoi 462, Alankomaat 1320 ja Yhdistyneet Kuningaskunnat 10467 vastaavaa viharikosta. Myös Setan viharikosraportointiin on saatu vain kourallinen vastauksia vuosittain. (OSCE ODIHR Hate Crime Reporting <http://hatecrime.osce.org/>) EU:n perusoikeusviraston tutkimuksessa todettiin, että esimerkiksi poliisin asenteet voivat Suomessa olla syrjivämpiä pienillä paikkakunnilla homo- tai transfobisten rikoksen kohteeksi joutuneita kohtaan. Huomattavaa on, että merkittävä osa Suomessa haastatelluista poliiseista ei halunnut koulutusta homo- tai transfobisista viharikoksista. (EU FRA 2016)

Seta pitää erittäin tärkeänä avauksena, että poliisin ennalta estävän toiminnan strategian valmistelussa on kuultu seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen järjestöjä.

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön turvallisuuden parantamiseksi erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, että lhbtqi-ihmisiin kohdistuviin viharikoksiin puututaan ja niitä ehkäistään strategisesti. Viharikosten ilmoituskynnyksen tulisi madaltua. Seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun kohdistuneiden viharikosten seurantaan tule kehittää. Tulisi lisäksi varmistaa, että viharikoksen uhriksi joutuneet lhbtqi-ihmiset saavat poliisilta asiantuntevaa ja asiallista palvelua.

Vihapuheen ehkäisyssä, mukaan lukien internetissä esiintyvässä vihapuheessa, tulisi kiinnittää huomiota erityisesti homo- bi- ja transviihamieliseen puheeseen ja poliisilla tulee olla osamista torjua aktiivisesti ja puuttua siihen.

Erityiset kommentit:

Luku 3.2 Poliisin ennalta estävän työn toimintamuodoissa, kuten Ankkuri, Marak, POR tulee myös huomioida lhbtqi-ihmiset, esimerkiksi niin että parisuhdeväkivallan työkalut ovat sellaisia, joilla voidaan tunnistaa myös samaa sukupuolta olevien parien välistä väkivaltaa.

Luku 4.1. Eri väestöryhmien turvallisuutta ja turvallisuudentunnetta edistävässä toiminnan osalta strategialuonnos tunnistaa tarpeen lisätä poliisin osaamista ja tietoa eri vähemmistöryhmistä ja yhteistyötä järjestöjen kanssa. Poliisissa tulee olla pakollista koulutusta yleensä yhdenvertaisuudesta sekä erityisesti myös sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta. Olisi myös korostettava yhdenvertaisuutta ja moninaisuuden arvostamista poliisiorganisaatiossa, jotta yhteiskunnan moninaisuus näkyisi myös poliisissa. Lisäksi jokaisella poliisilaitoksella tulisi olla nimetty henkilö, jonka tehtäviin kuuluu yhteydenpito alueensa lhbtqi-järjestöihin ja/tai -toimijoihin.

Luku 4.2. Väkivallan uhriksi joutumisen ja tekijäksi ryhtymisen ennaltaehkäisyssä kiinnitetään huomiota siihen, että tukipalvelut, joihin uhrit ja/tai tekijät ohjataan, ovat valmiita kohtaamaan myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvia.

Lisätiedot:

Kerttu Tarjamo

pääsihteeri

050 309 8108

paasihteeri@seta.fi